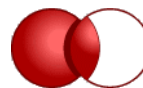

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 26-05/06

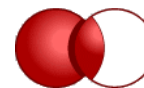
**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
na dan 31.12 2005. godine**

DIREKCIJA CESTA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, januar 2007. godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**VLADI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNOM MINISTARSTVU PROMETA I KOMUNIKACIJA
NADZORNOM ODBORU DIREKCIJE CESTA FEDERACIJE BiH
UPRAVI DIREKCIJE CESTA FEDERACIJE BiH**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju nerevidiranih finansijskih izvještaja Direkcije cesta Federacije Bosne i Hercegovine, i to Bilansa stanja na dan 31.12.2005. godine, te s njom povezane Bilanse uspjeha, Izvještaja o novčanim tokovima i Izvještaja o promjenama u kapitalu, prikazanih na stranicama od 1 do 4. Za ove izvještaje odgovorna je Uprava Direkcije cesta. Naša odgovornost svodi se na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvještajima na temelju provedene revizije, o čemu je konstatovano na stranicama od 5 do 24.
2. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja, u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH («Sl.novine FBiH»br: 22/06), međunarodnim INTOSAI standardima o reviziji i revizorskim standardima Međunarodne federacije računovođa. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije tako da ista pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvještajima značajnih pogrešaka, kao i da li su finansijske transakcije izvršene u skladu sa zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvještajima. Revizija je obuhvatila i procjenu primjenjenih računovodstvenih načela i vlastitih računovodstvenih politika, ocjenu primjene ostalih važećih propisa i značajnih procjena Uprave, kao i cjelokupne prezentacije finansijskih izvještaja. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdani osnov za izražavanje našeg mišljenja.
3. Provedenom revizijom, utvrdili smo da:
 - kapital Direkcije cesta koji čini cestovna magistralna infrastruktura Federacije BiH nije povećan od njenog osnivanja, iako su u proteklom periodu poslovanja izvršena značajna investiciona ulaganja, od čega samo u revidiranoj godini u iznosu od 28.668.492 KM. Posljedica toga na finansijske izvještaje je podcijenjena vrijednost kapitala i precijenjena vrijednost odloženih prihoda, što je pojašnjeno u tački 5.6.
4. Prema našem mišljenju, osim za efekte usklađivanja navedenih u prethodnoj tački, finansijski izvještaji daju istinit i fer pregled u svim značajnim aspektima od materijalnog značaja finansijski položaj Direkcije cesta na dan 31.12.2005. godine.

5. Bez daljne kvalifikacije našeg mišljenja skrećemo pažnju na slijedeće:

- da je u 2005. godini, na osnovu prethodno izvršene izmjene Sporazuma iz 2002. godine, odobreno povećanje cijena izvođačima održavanja cesta izabраниh prema Zakonu o cestama na period od pet godina, a da pri tom nije iskorištena zakonska mogućnost javne provjere, kako cijena, tako i ostalih uslova iz Sporazuma, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, što je imalo za posljedicu veće troškove od prvobitno predviđenih Sporazumom, zbog čega nismo ni imali mogućnost da ocijenimo opravdanost tog povećanja, o čemu je pojašnjeno u tački 5.9.
- u projekat zajedničkih ulaganja pod nazivom "Upravljanje cestama i sigurnost u BiH" koji se finansira sredstvima Direkcije cesta (30 %) i kreditnim sredstvima Svjetske banke (70 %) zaključno sa 31.12.2005. godine uloženo je ukupno 45.143.272 KM, od čega je Direkcija cesta uložila 13.477.098 KM, a Svjetska banka 31.666.174 KM. Samo u 2005. godini uloženo je 15.307.300 KM, od čega je 10.887.328 KM realizovano iz kreditnih sredstava, a preostalih 4.419.972 KM je vlastito učešće Direkcije cesta. Izvršena ulaganja u ove projekte Direkcija cesta ima u svojim pomoćnim evidencijama, ali zbog činjenice što još uvijek nije izvršeno razgraničenje obaveza po uzetim kreditima za navedene namjene, u knjigovodstvenim evidencijama iskazuje samo onaj dio koji je uložila iz vlastitih sredstva, dok se veći dio ulaganja koji se finansira iz kredita uopće ne evidentira, ni kao izvor, ali ni kao imovina. I radi toga je iskazana imovina Direkcije cesta u finansijskim izvještajima podcijenjena i ne odražava stvarno stanje uložениh sredstava u cestovnu infrastrukturu u Federaciji BiH, što je pojašnjeno u tački 5.3.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor

mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

BILANS STANJA
na dan 31.12.2005. godine

- 000 KM -

O p i s	2005.	2004.
DUGOROČNA IMOVINA	1.774.218	1.747.071
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.774.218	1.747.071
Građevine	1.724.060	1.724.060
Oprema	549	412
Materijalna sredstva u pripremi	48.676	21.671
Materijalna sredstva van upotrebe	928	928
KRATKOROČNA IMOVINA	16.714	24.940
Potraživanja, gotovina i ostalo	16.714	24.940
Kupci	2.739	131
Potraživanja od državnih i drugih institucija	174	172
Dati avansi	1.707	2.015
Unaprijed plaćeni troškovi	1	0
Žiro i tekući računi	11.554	22.116
Devizni računi	537	504
Blagajna	2	2
IMOVINA SREDSTVA (AKTIVA)	1.790.932	1.772.011
Vanbilansna evidencija	136.168	114.956
KAPITAL	1.717.424	1.717.424
Upisani kapital	1.717.424	1.717.424
OBVEZE	73.508	54.587
Dugoročne obaveze	169	178
Dugoročni krediti	49	118
Razgraničenja	0	3
Odloženi prihod	120	57
Kratkoročne obaveze	73.339	54.409
Obaveze prema ostalim dobavljačima	5.271	2.707
Obaveze prema zaposlenima	0	0
Obaveze za poreze i doprinose	3	2
Odloženi prihod	67.397	50.152
Obračunata rezerviranja	127	287
Ostala kratkoročna razgraničenja	541	1.261
KAPITAL I OBAVEZE - UKUPNO (PASIVA)	1.790.932	1.772.011
Vanbilansna evidencija	136.168	114.956

Bilans stanja potpisan je od strane ovlaštenih osoba Direkcije cesta Federacije BiH.

Finansijske izvještaje usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni i od strane Nadzornog odbora na III sjednici održanoj 27.02.2006. godine.

BILANS USPJEHA
za godinu koja je završila 31.12.2005.

- u 000 KM -

O p i s	31.12.2005.	31.12.2004.
Prihodi od prodaje	39.225	37.643
Troškovi prodaje		
Usklađivanje vrijednosti zaliha		
Bruto dobit	39.225	37.643
Troškovi distribucije		
Troškovi administracije	39.142	37.639
Dobit iz aktivnosti	83	4
Prihodi od finansiranja	0	128
Ostali prihodi	66	178
Ostali rashodi	149	310
Dobit prije poreza		

Bilans uspjeha potpisan je od strane ovlaštenih osoba Direkcije cesta Federacije BiH.

Finansijske izvještaje usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni i od strane Nadzornog odbora na III sjednici održanoj 27.02.2006. godine.

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA
za period od 01.01. do 31.12.2005. godine

- u 000 -

O p i s	Oznaka	Svota za tek.god.
Gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti		
1	Neto dobitak	
	Usklađivanje za:	
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	(+)
3	Rashodi (prihodi) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	(+)
		163
5	Rashodi (prihodi) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)
6	Usklađivanje po osnovu finansijskih stalnih sredstava	+(-)
7	Nerealizovani rashodi (prihodi) kod razmj. valuta na trž.(kursne razlike)	+(-)
8	Ostala usklađ. za negot..stavke i tokove koji se odnose na ulag.i fin.akt.	+(-)
9	Svega 2 do 8	163
10	Povećanje (smanjenje) zaliha	- (+)
11	Povećanje (smanjenje) potraživanja	- (+)
		(2.547)
12	Povećanje (smanjenje) obračunatih nefakturisanih prihoda	- (+)
		246
13	Povećanje (smanjenje) unaprijed plaćenih troškova	- (+)
14	(Povećanje) smanjenje obaveza prema dobavljačima	+ (-)
		2.564
15	(Povećanje) smanjenje ostalih obaveza	+ (-)
		16.358
16	(Povećanje) smanjenje obračunatih troškova	+ (-)
17	(Povećanje) smanjenje odgođenih prihoda	+ (-)
18	Svega 10 do 17	16.620
19	A. Neto gotovina dobivena od poslovnih aktivnosti (red.br. 1+9+18)	16.783
Gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti		
20	Nabavka (prodaja) nematerijalnih sredstava	- (+)
		(27.310)
21	Nabavka (prodaja) materijalnih sredstava	- (+)
22	Sticanje (otuđenje) udjela u podružnicama	- (+)
23	Sticanje (otuđenje) udjela u pridruženim pravnim licima	- (+)
24	Dati krediti (povrat kredita) pravnim licima u grupi	- (+)
25	Dati krediti (povrat kredita) drugim povezanim pravnim licima	- (+)
26	Nabavka (otuđenje) drugih ulaganja	- (+)
27	Dati krediti (povrat kredita) drugim pravnim licima	- (+)
28	Ostali tokovi od ulagačkih aktivnosti	- (+)
29	B. Neto gotovina korištena u ulagačkim aktivn. (red.br. 20 do 28)	(27.310)
Gotovinski tok od finansijskih aktivnosti		
30	Primici od izdavanja dionica i ostalih oblika form. i povećanja kapitala	(+)
31	Otkup (iskup) dionica i ostalih oblika kapitala	(-)
32	Nabavka (prodaja) vlastitih dionica	- (+)
33	Primljena pozajmljena sredstva	(+)
34	Povrat pozajmljenih sredstava	(-)
35	Plaćanje dividendi	(-)
36	Ostali troškovi od finans.sredstava-tokovi od finansijskih aktivnosti	- (+)
37	C. Neto gotovina korištena u finans. aktivnostima (red.br. 30 do 36)	
38	Neto povećanje (smanjenje) gotovine i ekviv. gotovine (A+B+C)	(10.527)
39	Početno stanje gotovine i ekvivalenata gotovine na računu i u blagajni	22.621
40	Konačno stanje gotovine i ekvivalenata gotovine na računu i u blagajni	12.094
41	Neto povećanje (smanjenje) gotov. i ekviv. gotovine (red.br: 40-39)	(10.527)

Izveštaj o gotovinskim tokovima potpisan je od strane ovlaštenih osoba Direkcije cesta Federacije BiH.
Finansijske izvještaje usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni i od strane Nadzornog odbora na III sjednici održanoj 27.02.2006. godine.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
za godinu koja je završila 31.12.2005. godine

- u 000 KM -

O p i s	Upisani vlasnički kapital	Akumulirani dobitak (gubitak)	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2003.	1.717.424		1.717.424
Izdavanje dionica i ostala poveć.vlas.kapit.			
Revaloriziranje stalnih sredstava			
Neto (dobit) gubitak razdoblja			
Raspored dobitka (gubitka)			
Ostala smanjenja vlasničkog kapitala			
Stanje na dan 31.12.2004.	1.717.424		1.717.424
Izdavanje dionica i ostala pov.vlas.kapitala			
Revaloriziranje stalnih sredstava			
Neto dobit razdoblja			
Neto gubitak razdoblja			
Raspored dobitka			
Raspored gubitka			
Ostala smanjenja vlasničkog kapitala			
Stanje na dan 31.12.2005.	1.717.424		1.717.424

Izveštaj o promjenama u kapitalu potpisan je od strane ovlaštenih osoba Direkcije cesta Federacije BiH.
Finansijske izvještaje usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni i od strane Nadzornog odbora na III sjednici održanoj 27.02.2006. godine.

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA Direkcije cesta Federacije Bosne i Hercegovine za 2005. godinu

1. UVOD

Direkcija cesta Federacije BiH (u daljem tekstu – Direkcija cesta) osnovana je Zakonom o cestama Federacije BiH («Sl.novine Federacije BiH» br: 6/02), a registrirana rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: UF/I-1528/02, od 24.10.2002. godine.

Osnivač Direkcije cesta je Vlada Federacije BiH. Prema Zakonu o cestama, Direkcija cesta je jedini menadžer magistralne cestovne infrastrukture u Federaciji BiH. Direkciji cesta povjereno je osiguranje materijalnih i drugih uvjeta za održavanje, zaštitu, rekonstrukciju, izgradnju i upravljanje magistralnim javnim cestama, te osiguranje tehničko-tehnološkog jedinstva sistema javnih cesta.

Kapital Direkcije cesta čini cestovna infrastruktura - imovina Federacije BiH. U 2002. godini, izvršena je procjena vrijednosti imovine, na osnovu koje je ista i iskazana u poslovnim evidencijama u iznosu od 1.717.423.749 KM.

Nadležno resorno ministarstvo je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija (u daljem tekstu – Ministarstvo), koje je shodno Zakonu o cestama, na Direkciju cesta prenijelo slijedeća javna ovlaštenja:

- izdavanje odobrenja za izvanredni prijevoz,
- odobrenja za izdavanje priključaka, odnosno prilaza javnoj cesti,
- posebnih uvjeta za izgradnju objekata i instalacija,
- saglasnost za radnje i aktivnosti na javnoj cesti i njenom zaštitnom pojasu,
- odobrenja za postavljanje znakova informacija,
- služba «Pomoći - informacije na cestama», koju na osnovu javnog oglašavanja, po ugovoru obavljaju tehnički, kadrovski i materijalno opremljeni auto moto klubovi.

Poslove i radne zadatke Direkcija obavlja kroz organizacione dijelove:

- Kabinet direktora,
- Sektor za održavanje, zaštitu cesta i sigurnost prometa,
- Sektor za studije, projekte, građenje i rekonstrukciju cesta,
- Sektor za ekonomsko-financijske poslove,
- Sektor prenesenih javnih ovlasti, pravnih i općih poslova i
- Sektor za implementiranje projekata iz sredstava ino kredita.

Za obavljanje poslova i radnih zadataka iz djelokruga rada sektora formirane su niže organizacijske jedinice – odsjeci.

Knigovodstvene evidencije se vode po kontnom planu za preduzeća.

Finansiranje djelatnosti Direkcije cesta vrši se iz više izvora, a prije svega iz naknada propisanih Zakonom o cestama.

Na dan 31.12.2005. godine, u Direkciji cesta bilo je uposleno 48 radnika.

Sjedište Direkcije cesta je u Sarajevu, u ulici Terezija broj 54.

2. CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj naše revizije je da se na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa primjenjivim okvirom izvještavanja kao i važećoj zakonskoj regulativi, jesu li tačno, realno i objektivno iskazani prihodi, rashodi, sredstva, obaveze i kapital, jesu li provedene sve potrebne procedure u vezi trošenja sredstava i da li je Vlada FBiH, kao osnivač, o svemu pravovremeno obavještena.

Cilj revizije je i izražavanje mišljenja o osnovanosti, dokumentiranosti i transparentnosti trošenja sredstava u okviru propisanih i datih ovlaštenja, kao i ocjena računovodstvenog sistema i sistema internih kontrola uspostavljenih tako da zaštite imovinu kao i sposobnost da otkrivaju i spriječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima. Poseban naglasak dat je na ocjenu adekvatnosti poduzetih mjera od strane Uprave u provođenju i postizanju postavljenih ciljeva.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitivali smo planirane procese vezane za upravljanje i rukovođenje, imovinu, javne prihode, potraživanja i obavze, neke značajnije troškove i rashode, kao i akta i procedure javnih nabavki.

Revizija je također uključila i davanje preporuka za dalji rad sa posebnim naglaskom na što efikasnije i ekonomičnije poslovanje, racionalnije korištenje sredstava i zaštitu imovine.

3. REZIME

Zakonom o cestama propisane su nadležnosti, djelatnost i finansiranje javnih cesta iz naknada koje imaju karakter javnih prihoda. Navedeni zakon uredio je pitanja koja su vezana za djelatnost, a za sve drugo što nije uređeno istim, primjenjuje se Zakon o privrednim društvima Federacije BiH.

Zakonom o cestama **predviđeno** je donošenje strategije razvoja saobraćajnica u Federaciji BiH koju usvaja Parlament Federacije. Ova strategija još **nije** donesena, iako je prvi cilj osnivanja i djelatnosti Direkcije cesta pripremanje dugoročnih, srednjoročnih i godišnjih planova i programa razvoja, održavanje, zaštita, rekonstrukcije, izgradnje i obnove cesta i objekata na cestama.

Do 2005. godine nije bila urađena ni baza podataka za ceste. Neusvajanje strategije razvoja cesta i nepostojanje baze podataka za ceste govori da su se ulaganja planirala i vršila bez zakonom predviđenih pretpostavki, te da **Zakon o cestama nije** implementiran u dijelu koji se odnosi na usvajanje strategije razvoja i održavanja cesta koja bi odredila i ulaganja prema toj strategiji.

Prema Zakonu o privrednim društvima, po osnovu kojeg je izvršena registracija, društvo je pravno lice koje samostalno obavlja privrednu djelatnost radi sticanja **dobiti**, a to po suštini obavljanja posla, a ni prema Zakonu o cestama, nije Direkcija cesta. Ovakva registracija dovela je do određenih nejasnoća kada su u pitanju evidencije o poslovanju. Naime, iako se Uprava odlučila da primjenjuje kontni plan za preduzeća, u stvarnosti ne postupa po propisima koja vrijede za preduzeća, već je evidentiranje i izvještavanje prilagodila onako kako je smatrala da najbolje odražava specifičnosti poslovanja Direkcije cesta.

To se prije svega odnosi na:

- **iskazivanje** prihoda koje Direkcija cesta iskazuje kao odložene prihode na klasi 5, **umjesto** na klasi 6, kako je to **predvidio** kontni plan za preduzeća. Posljedica ovog je da finansijski izvještaji **ne iskazuju** prihode na predviđenim računima i u **stvarnim** iznosima, nego na računima koji **su predviđeni** za razgraničavanja **unaprijed** naplaćenih prihoda, što ne odgovara stvarnom stanju, jer se radi o javnim prihodima koji su naplaćeni od obveznika prilikom konkretnih radnji za koje je propisana naknada samim zakonom (registracija motornih vozila, naknade iz maloprodajne cijene goriva i dr.).
- investiciona **ulaganja** za rekonstrukciju i novu izgradnju iskazana kao sredstva u upotrebi ili pripremi, nisu sa **odloženih prihoda** prenesena u **kapital**, iako se radi o ulaganjima u **cestovnu infrastrukturu** koja čak i po Zakonu o cestama predstavlja kapital Direkcije cesta i vlasništvo je Federacije BiH. Posljedica ovakvog evidentiranja je da u finansijskim izvještajima nema odgovarajućeg povećanja kapitala još od prvog uknjižavanja procijenjene vrijednosti magistralnih cesta u iznosu od 1,7 milijardi KM, iako se ulagalo u cijelom periodu poslovanja. Sa izvještajnim periodom koji je predmet revizije u cestovnu infrastrukturu uloženo je 28,6 miliona KM.

Navedeni **način** iskazivanja značajno mjenja stvarnu sliku poslovanja koja bi se trebala zaključiti iz finansijskih izvještaja i bez dodatnog informiranja u samom klijentu vanjski korisnici finansijskih izvještaja nemaju kompletnu i pouzdanu informaciju o finansijskom poslovanju Direkcije cesta. **Podvlačimo** da se radi samo o **pogrešnom** iskazivanju navedenih finansijskih transakcija koje za posljedicu imaju pogrešno iskazivanje stvarnog stanja.

Ilustrujući prethodno ciframa, isto je u 2005. godini bilo slijedeće:

- Ukupno promljena sredstva koja imaju **karakter prihoda** (naknade, učešće EUFORA-a u izgradnji ili održavanju cesta, kao i naknade po osnovu vršenja prenesenih ovlaštenja) u iznosu od **56.470.158 KM**, iskazana su na **unaprijed** naplaćenim prihodima, iako ista nemaju karakter odgođenih prihoda. Prihodi u **finansijskim** izvještajima iskazani su samo u iznosu ostvarenih rashoda (uglavnom troškova poslovanja), od **39.291.145 KM**. Posljedica takvog iskazivanja je da u bilansu uspjeha nema podatka koliko je prihoda tokom **godine** uprihodovano, jer se isti iskazuju na poziciji odloženih prihoda, što je pozicija bilansa stanja. Na taj način finansijski izvještaji ne odražavaju stvarno stanje poslovnih događaja i transakcija, što im je osnovna funkcija.
- Druga značajna **nepravilnost** u iskazivanju poslovnih događaja, vezana je za ulaganje u javne ceste ili drugu opremu. Evidentiranje takvih finansijskih transakcija je samo na sredstvima, **bez** prenošenja istih u kapital. Posljedica toga je da stvarno uložena sredstva u cestovnu infrastrukturu ostaju na odloženim prihodima umjesto u kapitalu. To se dešava zbog toga što se knjigovodstvene evidencije vode po kontnom planu za preduzeća, a ne sačinjavaju rezultati poslovanja onako kako se to radi za preduzeća, **niti je Direkcija cesta usvojila** svoje procedure kako i na koji način će knjigovodstveno povećati kapital, a smanjivati prihode. Tako je na odloženim prihodima iskazan iznos od 67.397.019 KM, od čega je samo u 2005 godini u cestovnu infrastrukturu uloženo 28.668.492 KM.

U **našem** Izvještaju o provedenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2004. godine, konstatovano je da Uprava treba donijeti svoje procedure oko načina iskazivanja pojedinih finansijskih transakcija, jer se radi o specifičnom poslovanju koje zahtijeva i specifičnosti u iskazivanju finansijskih transakcija. Obzirom da je Izvještaj o provedenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2004. godine **dostavljen u februaru 2006.** godine, implementacija preporuka nije se mogla provesti za revidiranu, 2005. godinu.

Uprava je usvojila procedure predložene od strane direktora odjela za internu reviziju da se sa odloženih prihoda sva ulaganja koja su povećala cestovnu i ostalu infrastrukturu prenesu u kapital, što će se tek odraziti na izvještaje za 2006. godinu.

U 2005. godini, Direkcija cesta imala je na raspolaganju gotovine u iznosu od **76.736.044 KM**, što se sastoji iz prihoda prikupljenih tokom 2005. godine u iznosu od **56.470.158 KM**, te prenesenih neutrošenih sredstava iz prethodne godine u iznosu od **20.265.886 KM**.

Prikupljena i prenesena sredstva, utrošena su i uložena u slijedeće:

- iznos od **39.291.145 KM**, utrošen je za finansiranje tekućih troškova poslovanja (održavanje cesta, troškovi rada i materijala i dr.), što je knjigovodstveno iskazano na klasi tri, dok je
- iznos od **28.668.492 KM** uloženo u vlastite i zajedničke projekte (sa Svjetskom bankom i EUFOR-om), što ima karakter ulaganja, ali koji nije kapitaliziran.

Preostala sredstava u iznosu od **8.776.407 KM** nisu utrošena i ostala su iskazana na odloženim prihodima za 2005. godinu.

Po okončanju poslovne godine, ukupni rashodi u iznosu od **39.291.145 KM**, koje u najvećem dijelu predstavljaju troškovi poslovanja, pokriveni su prenosom sa odloženih prihoda. Preostale naknade iz kojih su finansirane investicije u iznosu od **28.668.492 KM** i neutrošena sredstva u iznosu od **8.776.407 KM**, ostali su i još uvijek se vode na kontima odloženih prihoda.

Pored već navedenog, u Direkciji cesta nije riješen ni način iskazivanja ulaganja u cestovnu infrastrukturu koja se finansira iz kredita međunarodnih finansijskih institucija. Posljedica toga je što takva ulaganja nisu iskazana u finansijskim izvještajima Direkcije cesta. Na ovaj način izgrađena ili rekonstruisana dionica puta nije iskazana po stvarno uloženoj vrijednosti, već samo u vrijednosti koju je iz svojih sredstava uložila Direkcija cesta. Razlog za ovakav način rada je što još uvijek nije izvršeno razgraničenje ovlasti i odgovornosti nad takvim projektima i nepostojanje potrebne dokumentacije iz koje bi se mogao utvrditi nosilac obaveza po osnovu međunarodnih kredita.

U finansijskim izvještajima Direkcije cesta značajna je vanbilansna evidencija u kojoj se vode žiro računi otvoreni kod poslovnih banka za namjenske projekte prema zahtjevu i nalogu resornog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Vlade Federacije BiH, kao i izvršena ulaganja u pojedine dionice puteva. Najznačajniji projekat odnosi se na ulaganja u auto cestu Zenica – Sarajevo. Obzirom da nije formirano posebno pravno lice koje će upravljati ovom auto cestom i što im ista nije data na privremeno upravljanje, u Direkciji cesta su se odlučili da ovaj značajan projekat evidentiraju i vode vanbilansno.

4. OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH, treći put provodi reviziju finansijskih izvještaja Direkcije cesta i usklađenosti iskazanih iznosa u tim izvještajima sa propisima. Radi neusklađenosti načina iskazivanja poslovnih događaja i finansijskog izvještavanja, u prethodnoj reviziji nije izraženo mišljenje o finansijskim izvještajima.

Revizija finansijskih izvještaja za 2004. godinu rađena je koncem 2005. godine, tako da je Izvještaj o reviziji iste dostavljen klijentu 23.02.2006. godine, što je uticalo i na implementaciju datih preporuka na izvještaje 2005 godine. Preporuke date u prethodnom izvještaju, prihvaćene su od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 11.04.2006. godine. Iste su prihvaćene kao uputstvo i smjernice i kontinuirani zadatak po kojima će Direkcija cesta poduzimati aktivnosti tokom 2006. godine.

Direkcija cesta do okončanja predmetne revizije **nije** u potpunosti implementirala date preporuke, ali je poduzela postupke koji će se odraziti na izvještaje 2006. godine. Njene aktivnosti uglavnom su bile usmjerene na implementaciji i registraciji u skladu sa Zakonom o preduzećima u Federaciji BiH. Početkom 2006. godine, Direkcija cesta je registrovana kao privredno društvo, što znači da i knjigovodstvene evidencije treba voditi prema kontnom planu privrednih društava (kao i do sada), s tim što specifičnosti svog poslovanja treba da uredi vlastitim pravilima.

U Direkciji cesta još uvijek nisu okončali aktivnosti na prikupljanju podataka koji bi služili za donošenje strategije razvoja i održavanja javnih cesta, a što je propisano Zakonom o cestama.

U 2005. godini sačinjena je samo baza podataka za cestovnu infrastrukturu. Još uvijek nije urađen katastar – baza podataka za cestovni i zemljišni pojas. Zbog nepostojanja strategije razvoja cestovne infrastrukture nisu doneseni srednjoročni, a ni dugoročni planovi razvoja cestovne infrastrukture. To je i osnovni razlog što se još uvijek nisu stvorile ni realne osnove za donošenje godišnjih planova u skladu sa utvrđenim okvirima.

U odnosu na prethodne godine, u 2005. godini, **evidentno** je smanjenje prenesenih neutrošenih sredstava po osnovu primljenih naknada u narednu godinu.

Uprava je tokom 2006. godine usvojila prijedlog da se poveća kapital za sva ulaganja kojima je povećana vrijednost imovine, a što je do sada bilo iskazano na odloženim prihodima. Isto će se odraziti tek na finansijske izvještaje 2006. godine.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. Status i neusklađenost poslovanja

Zakonom o cestama uređena je djelatnost i finansiranje javnih cesta, a za sve što nije regulisano tim zakonom važe odredbe Zakona o privrednim društvima. Osnovno obilježje privrednih društava je obavljanje tržišne djelatnosti radi sticanja dobiti. Direkcija cesta to **nije**, jer je osnovana sa slijedećim ciljevima:

- da priprema dugoročne, srednjoročne i godišnje planove i programe razvoja, održavanja, zaštite, rekonstrukcije, izgradnje i obnove cesta i objekata na cestama.
- da vrši investicione poslove za obnovu, izgradnju, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu na cestama i objektima
- da vrši investicione poslove za osiguranje potrebne studijske i projektne dokumentacije za ceste
- stara se o realizaciji mjera i aktivnosti na unapređenju sigurnosti prometa i preduzima mjere radi zaštite i osiguranja neometanog i sigurnog prometa na cestama;
- preduzima mjere radi zaštite i osiguranja neometanog i sigurnog prometa na cestama
- predlaže finansijske planove i unapređenje ubiranja sredstava za potrebe cesta
- vodi evidenciju (katastar) cesta i objekata na cestama, zemljišnog pojasa, prometne signalizacije i opreme na njima;
- osigurava tehničko-tehnološko jedinstvo javnih cesta kroz provedbu strategije i poslova zaštite okoline od uticaja prometa na cestama.

Neovisno o navedenom, na osnovu provedenih aktivnosti, 23.02.2006. godine, Općinski sud u Sarajevu donio je rješenje prema kojem je Direkcija cesta upisana u sudski registar kao društvo sa ograničenom odgovornošću. Direkcija cesta upisana je bez naznake o obliku organiziranja firme, a po

statističkom razvrstavanju u ostale oblike organizovanja. U Direkciji cesta su se opredijelili da knjigovodstvene evidencije i poslovne knjige vode po kontnom planu privrednih društava, ali finansijske izvještaje ne rade na takav način, što se odražava i na način iskazivanja i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Prvi cilj osnivanja Direkcije cesta još uvijek nije ispunjen, jer nisu pripremljeni dugoročni i srednjoročni planovi i programi razvoja, održavanja i zaštite, bez kojih se ne može donijeti ni strategija razvoja rekonstrukcije, izgradnje i obnove cesta i objekata na njima.

Prema članu 38. Zakona o cestama, Strategiju razvoja magistralnih cesta donosi Parlament Federacije BiH na prijedlog osnivača. Strategija razvoja i održavanja javnih cesta određuje ciljeve strategije i osnovne zadatke pri razvoju i održavanju javnih cesta za najmanje 10 godina. Za sada se poslovanje Direkcije cesta obavlja bez navedenih zakonskih zahtjeva, s tim što se donose godišnji planovi na koje saglasnost daje Vlada Federacije BiH.

Upravni odbor Direkcije cesta je na sjednici održanoj 23.06.2005. godine, donio Odluku o usklađivanju oblika organizovanja, naziva firme i djelatnosti sa zakonom o privrednim društvima. Prema toj odluci, Direkcija cesta se organizuje kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Preporučujemo Upravi da osnivača pismeno izvjesti o razlozima zbog kojih nije bila u mogućnosti da ispuni prvi cilj koju je pred nju postavio Zakon o cestama. Informacija bi trebala da posluži resornom Ministarstvu da pokrene mjere za otklanjanje tih uzroka.

5.2. Upravljanje, rukovođenje i planiranje

Upravljanje i rukovođenje

Prema Zakonu o cestama, organi upravljanja u Direkciji cesta su **upravni odbor i poslovodni organ**. **Upravni odbor** ima 11 članova, po **jedan** predstavnik iz svakog kantona i jedan predstavnik zaposlenih u Direkciji cesta. U 2005. godini, Upravni odbor održao je 3 sjednice. Početkom godine, Upravni odbor donio je Prijedlog mjera za prevazilaženje teškoća u radu Direkcije cesta. Upravni odbor pokrenuo je i aktivnosti na usklađivanju Direkcije cesta sa Zakonom o poduzećima. Prema Odluci o usklađivanju oblika organizovanja i novom Statutu, organi upravljanja u Direkciji cesta su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava, kao organi upravljanja i Odbor za reviziju, kao poseban organ.

Funkciju **Skupštine** obavlja Vlada FBiH. Dosadašnji Upravni odbor nastavio je sa radom kao **Nadzorni odbor** do isteka roka na koji je imenovan, shodno odluci Vlada FBiH i ako to nije u skladu sa propisima koji predviđaju izbor organa upravljanja u preduzećima. Urađen je Statut na koji je Vlada FBiH, kao osnivač, dala saglasnost. Krajem 2005. godine, Nadzorni odbor je inicirao izradu globalne strategije rehabilitacije postojeće cestovne mreže i zadužio Direkciju cesta da poduzme adekvatne mjere izrade strategije razvoja cestovne infrastrukture. Za svoj rad članovi nadzornog odbora plaćaju se mjesečno prema odluci iz 2002 godine. Prema toj odluci, visina mjesečne naknade za predsjednika iznosi 600 KM, a za članove Nadzornog odbora po 500 KM.

Prema novom Statutu, **Uprava** organizira rad i **rukovodi poslovanjem**, zastupa i predstavlja Direkciju cesta i **odgovara** za zakonitost poslovanja.

Upravu čine direktor i dva izvršna direktora, i to: izvršni direktor za tehničke poslove i izvršni direktor za ekonomske i pravne poslove. Dosadašnji generalni direktor i zamjenik generalnog direktora nastavili su sa radom kao Uprava, do isteka roka na koji su imenovani, na što je suglasnost dala Vlada FBiH. Sa istima su još 2004. godine zaključeni menadžerski ugovori. Novi menadžerski ugovor zaključen je samo sa trećim članom Uprave, koji je nakon provedene procedure imenovan krajem 2005. godine.

Preporuka:

Prema naprijed navedenim i usvojenim aktima odgovornost za zakonito poslovanje je u nadležnosti Uprave. Zbog toga predlažemo da ista donese procedure vezane za pojedine procese i način iskazivanja istih u knjigovodstvenim evidencijama. Tu prije svega mislimo na jedan način vođenja knjigovodstvenih evidencija, a različito izvještavanje u finansijskim izvještajima, koje se u najvećem dijelu odnosi na način iskazivanja prihoda i izvršenih investicionih ulaganja koja nije pratilo adekvatno povećanje kapitala. Ovim procedurama treba naći način na koji će se premostiti specifičnosti poslovanja i neusaglašenosti važećih propisa.

Planiranje i izvještavanje

Zakonom o cestama predviđeno je donošenje Strategije razvoja saobraćajnica u Federaciji BiH. Ista još uvijek **nije** urađena. Na nivou Federacije **nije** urađena ni strategija poboljšanja saobraćaja na postojećoj magistralnoj mreži cesta. Do 2005. godine **nije** bila sačinjena ni baza podataka za saobraćajnu infrastrukturu, što je **preduvjet** za kvalitetno planiranje dugoročnih, srednjoročnih i godišnjih planova.

Direkcija cesta je tokom 2005. godine poduzela određene aktivnosti na realizaciji nekih od navedenih temeljnih elemenata za planiranje. Urađena je baza podataka za ceste, nabavljeno je i instalirano 30 brojača i sačinjena Studija crnih tačaka na magistralnoj mreži u Federaciji BiH. Baza sadrži kompletnu infrastrukturu magistralnih cesta u Federaciji BiH, uključujući i brojače opterećenja saobraćaja. Ovi elementi predstavljaju polaznu osnovu za izradu strategije razvoja, koju prema Zakonu o cestama treba da donese Parlament Federacije BiH. Realizacijom ovih mjera **poboljšani** su, ali **ne** i ispunjeni zakonski uvjeti za izradu srednjoročnih i godišnjih planova. Još uvijek nije urađen katastar cestovnog i zemljišnog pojasa. Stoga se godišnji planovi i dalje donose **bez** navedenih podataka i dugoročnije strategije rada na cestovnoj infrastrukturi. Prikupljena sredstva uglavnom se koriste za održavanje postojeće cestovne infrastrukture i podmirenje vlastitih troškova. Odabir prioriteta vršio se na **osnovu procjenjenog** stanja na terenu. Dosadašnjim planiranjem predviđao se **utrošak i ulaganje svih** prikupljena sredstava, što se **nikada** nije desilo. Svake godine značajna sredstva ostajala su i prenosila su se u narednu godinu, **pa i ove**, ali daleko **manje** nego u prethodnim periodima. Neurošena sredstva iz tekuće godine uključivala su se u Plan i program za narednu godinu. Kašnjenje u realizaciji projekata investicija u Direkciji cesta **pravdavaju** nedefinisanim imovinsko-pravnim odnosima ili sporim rješavanjem od strane pojedinih općinskih službi. U Direkciji cesta dosada se svake godine donosio i rebalans plana i programa rada. Na iste su suglasnost dali Nadzorni odbor (ranije Upravni odbor) i Vlada FBiH. I na Plan i program za 2005. godinu, na sjednici Nadzornog odbora, od 29.09.2005. godine, usvojen je Rebalans Plana i programa. Na isti je Vlada FBiH dala suglasnost. Rebalans je urađen radi korekcije planiranih finansijskih sredstava na pojedinim planiranim pozicijama. Planom je bila predviđena i izrada strategije poboljšanja uvjeta prometa i sigurnosti na postojećoj mreži. **Rebalansom** plana realizacija ovog projekta prenesena je u 2006. godinu.

Izvještavanje Nadzornog odbora i Vlade FBiH, putem nadležnog Ministarstva bilo je redovno. U dosadašnjim izvještajima, ostvareni rezultati upoređivali su se sa planiranim veličinama iz Rebalansa plana. Obzirom da su u vrijeme donošenja Rebalansa plana u Direkciji cesta raspolagali sa pouzdanijim podacima o dotadašnjem izvršenju planiranih poslova, isti je zapravo služio samo za usklađivanje planiranih i stvarnih poslova i ulaganja tako da nema značajnijih odstupanja ostvarenih veličina u odnosu na planirane, ali po rebalansu, a ne u odnosu na prvobitno usvojeni plan. Na ovaj način usaglašavao se plan sa izvršenjem, iako su problemi vezani za sporu realizaciju projekata i netrošenje ukupno prikupljenih sredstava i dalje ostajali. Stoga bi u narednom periodu trebalo poduzeti adekvatne mjere i aktivnosti kako bi se prikupljena sredstva u potpunosti trošila i kako ne bi kao do sada ostajala u depozitu banka od čega je vrlo mala ili nikakva opća korist, a dok su istovremeno potrebe za ulaganjima u ceste dosta velike i veoma bitne za sigurnost prometa. Izvještavanje bi trebalo da obuhvati konkretne razloge kao i prijedloge za njihovo rješavanje. Zato smatramo da bi izvještavanje trebalo **poboljšati**, na način što bi se uz podatke o izvršenom i planiranom, **obavezno** navodili i uporedni podaci iz prethodnog perioda, što do sada nije bio slučaj, razlozi neizvršenja za svaki projekt uz navođenje da li je taj razlog vezan za rad ili nerad Uprave Direkcije cesta **ili** je ista onemogućena realizirati planirano zbog drugih.

Nedostatak kvalitetnijeg i realnijeg planiranja u Direkciji cesta je **nepostojanje** Strategije razvoja saobraćajnica, kako u Federaciji BiH, tako i na nivou države BiH. Radi toga ne postoje ni adekvatni kriteriji za odabir projekata koji bi se obuhvatili godišnjim planom i programom.

Preporuka:

Potrebno je da Uprava sa Nadzornim odborom poduzme radnje koje će dovesti do izrade Strategije razvoja cesta u Federaciji BiH, koju treba shodno Zakonu o cestama da usvoji Parlament Federacije ili ako ne postoje potrebni podaci za izradu takve strategije ili je potrebno vrijeme za izradu iste pismeno zatraži kako će se ulagati sredstva u cestovnu infrastrukturu. Ovim bi se stavilo do znanja u pismenoj formi osnivaču i Parlamentu Federacije razlozi zbog kojih nije moguće implementirati zakonske zahtjeve, ali i rad ili nerad svih odgovornih u tom lancu hijerarhije.

5.3. Stalna sredstva

Nekretnine, postrojenja i oprema

Vrijednost materijalnih i nematerijalnih sredstava, kao i njihove promjene tokom 2005. godine, u finansijskim izvještajima Direkcije cesta, iskazane su kako slijedi:

- u 000 KM -						
Opis	Gradevine	Oprema	Sredstva u pripremi	Sredstva van upotrebe	Nematerijalna sredstva	Ukupno
1. Nabavna vrijednost						
stanje na dan 31.12.2004.	1.724.060	636	21.671	927		1.747.294
- povećanje		259	27.226		5	27.491
- prijenos u upotrebu			(221)			(221)
- donacije						
- otuđenje i rashodovanje		(43)				(43)
- ostalo						0
Stanje na dan 31.12.2005.	1.724.060	852	48.676	927	5	1.774.520
2. Akumulir.amortizacija:						
stanje na dan 31.12.2004.	5	218				223
- amortizacija za 2005.	29	134				163
prijenos sa/na van upotr.						0
- otuđenje i rash.(uk. I-VI)		(84)				(84)
Stanje na dan 31.12.2005.	33	269				302
3. Neto knjigov.vrijednost						
Stanje na dan 31.12.2005.	1.724.027	583	48.676	927	5	1.774.218
Stanje na dan 31.12.2004.	1.724.055	417	21.671	927		1.747.071

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po nabavnoj cijeni umanjenoj za troškove amortizacije.

U strukturi nekretnina, **najveći** dio odnosi se na cestovnu infrastrukturu koju čine: ceste, mostovi i tuneli, na koju se prema važećim propisima ne obračunava amortizacija. Amortizacija se obračunava **samo** na gornji stroj cesta. Vrijednost cestovne infrastrukture odnosi se na slijedeće:

- u KM -	
Gradevine, i to:	1.724.060.347
- Ceste – gornji stroj	950.985
- Ceste	1.408.817.629
- Mostovi	171.478.613
- Tuneli	142.813.120

U 2005. godini izvršena je nabavka opreme u vrijednosti od 302.635 KM. Nabavljeno je:

- 7 putničkih vozila marke VW – Polo, u ukupnoj vrijednosti od 151.797 KM,
- računarska oprema u vrijednosti od 47.453 KM,
- uredski namještaj u vrijednosti od 97.224 KM i
- ostala oprema u vrijednosti od 6.161 KM

Najveći dio nabavljene opreme, u vrijednosti od 221.140 KM stavljen je u upotrebu, u skladu sa računovodstvenim propisima u FBiH. Od navedenih nabavki, sa stanovišta postupanja po važećim propisima o javnim nabavkama, revidirali smo nabavku putničkih automobila i utvrdili da je **nabavka izvršena** u skladu sa važećim propisima o javnim nabavkama.

Sredstva u pripremi su ulaganja (u ranijim i tokom 2005. godine) u cestovnu infrastrukturu u iznosu od 27.004.785 KM. Revizijom ovih transakcija **utvrdili** smo da su ulaganja u projekte rađena vlastitim sredstavima; zajedničkim ulaganjem Direkcije cesta i Svjetske banke; ulaganja Direkcije cesta i EUFOR-a, a dio projekata je Direkcija cesta finansirala sama iz sredstava koja se prikupljaju iz naknada.

a) Zajednička ulaganja koja su rađena sa Svetskom bankom pod nazivom “Upravljanje cestama i sigurnost u BiH” vezana su za Međunarodnu asocijaciju za razvoj (IDA) koja učestvuje u finansiranju

projekata sa 70 %, a Direkcija cesta sa 30 %. Proces je tekao tako što je sklopljen kreditni Sporazum između BiH i Svjetske banke, a početkom 2002. godine, zaključen je Supsidijarni kreditni sporazum između FBiH i BiH. Prema Sporazumu, kreditna sredstva će se koristiti za sanaciju prioritetnih cestovnih dionica, crnih tačaka i za jačanje institucija za upravljanje cestama. **Za** realizaciju kreditnog Sporazuma **zaduženo** je resorno ministarstvo, dok je **implementacija** povjerena Direkciji cesta. Izradu projektne dokumentacije za rekonstrukciju magistralnih cesta i mostova u cjelosti je finansirala Direkcija cesta. Odabir konsultanata provodio se u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Priprema dokumenata ponuda, proces prikupljanja i procjene ponuda, te odabir najpovoljnijih ponuđača za radove, nabavku roba i vršenje usluga provodio se u skladu sa pravilima Svjetske banke. U ovaj projekat do sada je uloženo 45.143.272 KM. Svjetska banka uložila je 31.666.174 KM, a Direkcije cesta 13.477.098 KM. Samo u 2005. godini, realizovano je 15.307.300 KM, od čega iz kreditnih sredstava 10.887.328 KM, a preostalih 4.419.972 KM vlastito učešće Direkcije cesta. Izvršena ulaganja u ove projekte Direkcija cesta **ima** u pomoćnim evidencijama, ali u knjigovodstvenim evidencijama iskazuje **samo** onaj dio koji je ona uložila iz **vlastitih** sredstava (30%), dok se veći dio ulaganja (70%) koji se finansira iz kredita uopće ne evidentira ni kao **izvor** ali ni kao **imovina**. Zbog toga je iskazana imovina Direkcije cesta u finansijskim izvještajima **podcijenjena** i ne odražava **stvarno stanje** uloženi sredstava u cestovnu infrastrukturu u Federaciji BiH. Značajan broj ovih projekata je okončan i dat u upotrebu, ali se u poslovnim knjigama Direkcije cesta i **dalje vode** kao objekti u pripremi. Upravi je poznata navedena situacija, a osnovni razlog za neevidentiranje uloženi kreditnih sredstava i knjigovodstvenog neaktiviranje sredstava je zato što nije izvršeno razgraničenje nadležnosti i obaveza krajnjih korisnika po zaključenim kreditnim sporazumima iz oblasti cestovne infrastrukture. Upravi nije poznato da li će Direkcija vraćati kreditna sredstva ili će se to vraćati iz budžetskih sredstava.

Revizori zaključuju da bi Uprava trebala prije svega preko organa upravljanja uputiti osnivaču informaciju o navedenom izostavljanju iz evidencija ulaganja iz kreditnih sredstava koja su uložena u javne ceste, ali i posljedicama tog izostavljanja na vrijednost imovine, odnosno, kapitala, sa zahtjevom da je sadašnje stanje potrebno riješiti što prije zbog pravilnosti iskazivanja u finansijskim izvještajima u kojima bi trebalo da bude iskazana sva cestovna infrastruktura u Federaciji, kao i stvarna vrijednost iste. Prema sadašnjem načinu rada svaki projekt u koji su uložena kreditna sredstva u knjigovodstvenim evidencijama ima manju vrijednost od stvarno uloženi sredstava za 70%.

b) Zajednički projekti sa EUFOR-om finansiraju se po osnovu Memoranduma o razumijevanju, potpisanim 2002. godine. Projekti se zajednički odabiraju i svaka od ugovornih strana učestvuje sa 50 %. U ove projekte, u 2005. godini, uloženo je 5.415.179 KM. Manji dio, u iznosu od 477.036 KM, odnosio se na vanredno održavanje magistralnih cesta, dok se veći dio, u iznosu od 4.938.143 KM odnosio na rekonstrukciju cestovnih objekata. Za razliku od zajedničkih projekata sa Svjetskom bankom, uložena sredstva EUFOR-a izvori i sredstva se evidentiraju se u poslovnim knjigama.

c) Značajan broj investicija u 2005. godini, u iznosu od 13.592.582 KM, financiran je vlastitim sredstvima. Najveći broj istih, u vrijednosti od 12.371.345 KM, odnosio se na projekte započete u prethodnoj 2004. godini. U vanredno investiciono održavanje magistralnih cesta uloženo je 1.511.205 KM. Ostala ulaganja odnosila su se na ulaganja u projekte rasvjete i semaforizacije raskrsnica i tunela, kao i na poboljšanja sigurnosti prometa na cestama. **Uočeno** je i kod ovih projekata, finansirani isključivo vlastitim sredstvima, da su okončani i dati u upotrebu prije 2005. godine, ali **nisu** knjigovodstveno aktivirani. Prema podacima radi se o projektima u koje je uloženo ukupno 8.218.237 KM.

d) Na sredstvima u pripremi iskazan je iznos od 2.595.487 KM, što se odnosi na projektovanje auto ceste Sarajevo-Zenica. I u 2006. godini, Direkcija cesta finansira izradu projektne dokumentacije za treću dionicu Kakanj – Visoko, što je Vlada FBiH do sada odobravalala godišnjim planovima. Visina uloženi sredstava za projektnu dokumentaciju auto ceste, **iskazana** je kao da se radi o cestama koje su u nadležnosti Direkcije. Pošto je formirana posebna direkcija za auto cestu potrebno je da se ova ulaganja prenesu novoj direkciji ili u rashode Direkcije cesta, jer se radi o ulaganju u sredstva koje nisu u njenoj nadležnosti. Sva druga ulaganja vezana za istu auto cestu finansira Vlada FBiH. Direkcija cesta je samo implementator i ta ulaganja u poslovnim knjigama vode se u **vanbilansnoj evidenciji**, dok se ne steknu uvjeti da se izvrši prenos na novu direkciju za auto cestu koja je osnovana u 2006. godini.

e) Na sredstvima **van** upotrebe iskazana je procijenjena vrijednost zemljišta i infrastrukture u iznosu od 926.862 KM, na kojoj je sada izgrađena poslovna zgrada. U istu je sa 31.12.2005. godine, uloženo ukupno 3.008.978 KM, od čega u 2005. godini, 2.408.200 KM. Investicija još uvijek nije okončana. Početkom 2006. godine, djelimičnim rješenjem nadležne Službe Općine Centar i Zapisnikom o tehničkom prijemu završeni dio zgrade koji se koristi, aktiviran je kao stalno sredstvo. Obzirom da je na istom zemljištu izgrađena nova

zgrada sa korištenjem infrastrukture, procijenjeni iznos shodno Računovodstvenim standardima **treba** prenijeti sa sredstava van upotrebe i povećati vrijednost novoizgrađene zgrade.

Preporuka:

Upravi i Nadzornom odboru da u saradnji sa nadležnom Ministarstvom definišu i razgraniče sadašnju situaciju vezanu za ulaganja iz kreditnih sredstava, kako bi vlastita imovina bila realno iskazana.

Vrijednost zemljišta i infrastrukture iskazana kao sredstvo van upotrebe vratiti u upotrebu jer je na tom zemljištu izgrađena zgrada.

Izvršiti prenos sa pripreme na upotrebu svih izgrađenih i stavljenih u korištenje magistralnih cesta.

5.4. Potraživanja

Na kontima potraživanja u finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća stanja:

	31.12.2005.	31.12.2004.
		- u KM -
Potraživanja	4.619.376	2.318.164
Potraživanja od kupaca	2.738.652	131.232
Potraživanja od državnih i drugih institucija	174.144	171.985
Dati avansi	1.706.580	2.014.947

Provedenom revizijom utvrdili smo da Direkcija cesta **nema** svoje procedure o postupanju vezano za potraživanja od kupaca, kojima se uređuju značajniji postupci uposlenih kao što su odobravanje procesa koji imaju za posljedicu ispostavljanje fakture, kontrolu takvih procesa, unos u poslovne evidencije, te poduzimanje odgovarajućih radnji ako se plaćanja ne vrše u odobrenom roku. Na taj način postiže se razumna kontrola nad ovom imovinom. Procedure usvaja Uprava, a provode je uposleni koji obavljaju navedene poslove.

Knjigovodstvene evidencije potraživanja se ne vode na način da daju podatke o starosnoj strukturi potraživanja. Nije rađena procjena naplativosti iskazanih potraživanja i pritjecanja koristi od istih i ako ima potraživanja starijih od godinu dana, zbog čega su precjenjena u finansijskim izvještajima. Procjenu vjerovatnoće naplate potraživanja potrebno je uvijek provoditi, kada se rade finansijski izvještaji, jer tokom perioda često dolazi do promjena kod kupaca od čega ovisi da li će isti platiti svoj dug.

Potraživanja od kupaca odnose se na fakturisane naknade po osnovu zakupa cestovnog zemljišta, postavljanja reklamnih panoa i za vanredni prijevoz. Visinu ovih naknada, u skladu sa Zakonom o cestama, utvrdilo je nadležno resorno Ministarstvo. Na zahtjev korisnika, a u skladu sa važećim propisima, za svaku od navedenih vrsta naknada zaključuju se ugovori.

Kod korištenja cestovnog zemljišta prisutna su dva problema:

- bespravno korištenje i nelegalno postavljanje reklamnih panoa i
- neplaćenje od korisnika koji su dobili rješenje, prije donošenja Odluke o visini naknade iz 2002. godine.

U odnosu na prethodnu godinu, evidentan je porast potraživanja po navedenim osnovama. Razlog povećanja je što je Direkcija cesta, početkom 2005. godine, preuzela dokumentaciju iz resornog ministarstva sa namjerom da ažurira osnov uplata koje su pristizale na njihov račun. Veliki broj ugovora o privremenom korištenju cestovnog zemljišta nije potpisan u skladu sa usvojenom odlukom iz 2002. jer nisu poduzete neophodne radnje za usklađivanje obaveza korisnika prema novoj odluci, a izvršeno je povećanje. Direkcija cesta nije blagovremeno ponudila nove ugovore, u skladu sa novom odlukom, već ih je dostavila retroaktivno, za 3 godine unazad.

Do okončanja predmetne revizije ažurirano je oko 80 % ugovora. Zbog neplaćanja, upućene su 122 opomene pred tužbu, i pokrenuto 11 sudskih sporova. Odgovorne osobe u Direkciji cesta iznijeli su da u određenim slučajevima postoje i **objektivne** okolnosti nemogućnosti legalizacije bespravno korištenog cestovnog zemljišta, iz razloga nepostojanja regulaciono planske dokumentacije u pojedinim općinama. Najveći problem predstavljaju korisnici manjeg cestovnog zemljišta (cestovni prilazi), obzirom da iznos naknade za korištenje zemljišta je manji od troškova prisilne naplate.

Od ukupno iskazanih potraživanja od državnih organa na dan 31.12.2005. godine, najveći dio u iznosu od 155.774 KM odnosio se na potraživanje po osnovu poreza na dobit, koji je kao akontacija uplaćen u 2003. godini, sredstva su vraćena u 2006. godini, nakon što je Porezna uprava utvrdila da naknade iz kojih se financiraju magistralne ceste imaju karakter javnih prihoda i da se Direkcija cesta nije po tom osnovu porezni obveznik.

Na grupi konta potraživanja vode se **dati avansi** po različitim osnovama. Revizijom smo utvrdili da se radi o avansima **datim** za tekuće održavanje puteva, za nabavku i transport soli, kao i za zimsku službu, što je regulisano ugovorima.

Preporuka:

Potrebno je izvršiti analizu iskazanih potraživanja, sačiniti procjenu naplativosti i s tim u vezi uskladiti knjigovodstvene evidencije. Uprava bi trebala razmotriti i način iskazivanja prihoda koji se iskazuju na osnovu prenesenih javnih ovlaštenja sa aspekta raspoloživosti istih, jer se radi o javnim prihodima koji se iskazuju kad su mjerljivi i raspoloživi.

5.5. Novčana sredstva

Novčana sredstva, iskazana kao gotovina i ekvivalenti gotovine, iznosila su:

	- u KM -	
	31.12.2005.	31.12.2004.
Gotovina i ekvivalenti gotovine	12.093.965	22.621.270
Žiro račun	11.554.198	22.115.571
Blagajna	2.267	2.128
Devizni račun	537.490	503.561
Devizna blagajna	10	10

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na sredstva koja se vode na računima (i u blagajnama) otvorenim krajem 2002. godine kod slijedećih poslovnih banaka: Raiffeisen bank d.d. Sarajevo (depozitni, transakcijski i devizni račun) i UPI banka d.d. Sarajevo (depozitni, transakcijski računi i devizni račun). Na depozitne račune otvorene kod Raiffeisen bank d.d. Sarajevo, uplaćuju se naknade iz nafte i putarine za pravna i fizička lica, a na račune otvorene kod UPI banke d.d. Sarajevo, uplaćuju se naknade za informacije i pomoć na cesti, naknade za korištenje cestovnog zemljišta, postavljanje reklamnih panoa, vanredni prevoz i vage. Disponiranje sredstvima u nadležnosti je Uprave. Svaki nalog za prijenos sredstava, pored direktora, potpisuje još jedan član Uprave.

5.6. Kapital

Kapital Direkcije cesta nije se mijenjao u odnosu na početno registrirani:

	- u KM -	
	31.12.2005.	31.12.2004.
KAPITAL	1.717.423.749	1.717.423.749
Osnovni - upisani kapital		

Osnovni kapital Direkcije cesta čini magistralna cestovna infrastruktura – imovina Federacije BiH, utvrđena Elaboratom o procjeni vrijednosti imovine iz 2002. godine, u ukupnoj vrijednosti od 1.717.423.749 KM. Poslije toga, nije bilo povećanja kapitala, iako su u protekle četiri godine izvršena značajna ulaganja u investicije, od čega je samo u 2005. godini uloženo 28.668.492 KM.

Razlog za to je što se knjigovodstvene evidencije vode po kontnom planu za preduzeća, ali se prilikom godišnjeg obračuna nije utvrđivala dobit, niti se po osnovu izvršenih ulaganja povećavao kapital. Sva ulaganja koja su vršena knjigovodstveno su iskazana na odloženim prihodima. Zbog toga u finansijskim izvještajima kapital nije pravilno iskazan i manji je za izvršena ulaganja koja imaju karakter investicija.

Da bi se **pravilno** iskazao kapital u knjigovodstvenim evidencijama potrebno je da se sva ulaganja koja imaju investicioni karakter, a koja su iskazana na odloženim prihodima, prenesu u kapital. U narednom periodu Uprava treba da se jasno odredi i prema načinu iskazivanja ulaganja u svojim knjigovodstvenim evidencijama. Pri tom je potrebno voditi računa o Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno, o Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Tokom revizije predočeni su nam dokazi da je Uprava pokrenula proces oko prijenosa u kapitala dosadašnjih ulaganja što će biti u izvještajima za 2006 godinu.

Preporučujemo Upravi da sačini svoje procedure i da računovodstvenim politikama definiše karakter investicionih ulaganja prema kojima će za sva do sada izvršena ulaganja povećati kapital, ali i postupanje u narednom periodu.

5.7. Obaveze

U finansijskim izvještajima Direkcije cesta, iskazane su slijedeće obaveze:

	31.12.2005.	31.12.2004.
		- u KM -
OBAVEZE	73.508.206	54.586.721
Dugoročni krediti	48.880	117.603
Dugoročna razgraničenja	120.142	59.969
Obveze prema dobavljačima	5.271.334	2.707.488
Obveze prema zaposlenima, porezi i doprinosi	3.053	1.958
Odloženi prihod	67.397.019	50.152.010
Kratkoročna rezervisanja	127.306	286.717
Kratkoročna razgraničenja	540.472	1.260.976

Obaveze prema dobavljačima

Značajne obaveze iskazane na dan 31.12.2005. godine odnose se i na obaveze prema dobavljačima. Iste su u najvećem dijelu nastale u decembru 2005. godine. Osnov su ispostavljene situacije za tekuće, zimsko održavanje i investiciona ulaganja, kao i fakture po različitim osnovama iz redovnog poslovanja Direkcije cesta.

Odloženi prihod

Finansiranje javnih cesta vrši se iz naknada propisanih Zakonom o cestama, i to: naknada za upotrebu cesta koja se plaća pri registraciji motornih vozila, naknada za ceste iz maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata i naknada za službu »Pomoć-informacije na cestama«. Ovo su najznačajnije naknade kojima se u 2005. godini, prikupilo 94,19 % ukupnih prihoda. Visinu ovih naknada utvrđuje Vlada FBiH.

Sve ove naknade, osim naknada za naftu, imale su blagi porast u odnosu na prethodnu godinu. Primljene naknade od nafte značajno su umanjene. Razlog za to je novi način raspodjele utvrđen od strane Vlade FBiH koji se razlikuje od raspodjele **propisane** Zakonom o cestama. Direkcija je o navedenom obavijestila Vlada FBiH.

Ostale naknade (postavljanje znakova i reklamnih panoa na cesti, naknade za korištenje – zakup zemljišta uz ceste, naknade za izvanredni prijevoz i naknade za vage) propisanih istim Zakonom, Direkcija cesta daje saglasnosti, a visinu utvrđuje posebnim rješenjima nadležno ministarstvo. Za svaku od ovih naknada, na zahtjev korisnika, utvrđuje se iznos. Osnov za uplatu ovih naknada su ugovori ili fakture. Dio sredstava za rekonstrukciju i održavanje obezbjeđuje i EUFOR.

Ukupno primljene naknade po navedenim osnovama, ali i sve druge naplate, u knjigovodstvenim evidencijama iskazuju se **kao odloženi prihodi - obaveza** (prihod koji se tek treba zaraditi), a ne kao prihod koji je **već** naplaćen. Tako se prihodi **koji** pripadaju i iskazuju u bilansu **uspjeha**, iskazuju u bilansu **stanju**, što nije u skladu sa važećim propisima o računovodstvu i Međunarodnim računovodstvenim standardom 18 – Prihodi.

Struktura primljenih naknada, odnosno, prihoda, u 2005. godini, bila je slijedeća :

- u KM -

Vrsta naknade - prihoda	31.12.2005.	31.12.2004.
Naknada od nafte i naftnih derivata	33.966.027	39.298.217
Naknada -registr. fizička lica	9.531.091	9.442.887
Naknada -registr. pravna lica	4.703.303	4.263.091
Naknade za službu "Pomoć i informacije"	3.556.577	3.418.660
Naknade za korištenje cest.zemljišta	871.946	314.663
Reklamni panoi	343.699	269.009
Naknada za prekomjernu upotrebu cesta	217.112	318.467
Javni prihodi - ukupno	53.189.755	57.324.994
EUFOR učešće u rekonstrukciji	2.728.012	2.733.487
EUFOR zimsko održavanje	321.201	962.749
EUFOR - ukupno	3.049.213	3.696.236
Ostalo	231.190	281.786
U k u p n o	56.470.158	61.303.016

Promjene tokom godine na odloženim prihodima:

Početno stanje 01.01.2005. godine	50.152.009 KM
Primljene naknade – prihodi u 2005. godini	56.470.158 KM
Preneseno za pokriće rashoda u 2005. godini	(39.225.149) KM
Stanje 31.12.2005. godine	(67.397.019) KM

Početno stanje u iznosu od 50.152.009 KM predstavlja do tada akumulirano stanje investicionih ulaganja koja nisu prenešena u kapital kao i neutrošena sredstva prema planu što nije u skladu sa propisima pa i samom Zakonu o cestama u kojem je rečeno da kapital Direkcije cesta čini vrijednost magistralnih cesta.

U 2005. godini povećanje se odnosilo na ukupno prikupljene naknade po svim osnovama u iznosu od 56.470.158 KM, što je zapravo prihod te godine.

Umanjenje u iznos od 39.225.149 KM su troškovi poslovanja 2005 godine, koji se koncem godine pokrivaju na način da se samo umanju odloženi prihod – prenosom na konto prihoda.

Iskazano stanje na odloženim prihodima na dan 31.12.2005. godine u ukupnom iznosu od 67.397.019 KM predstavlja uložena sredstva u investicije u prethodnim periodima i neutrošena sredstva iz prethodnih godina.

Navedeni način iskazivanja poslovanja u knjigovodstvenim evidencijama i finansijskim izvještajima **ne odražava** stvarno stanje poslovanja, jer se:

- na odloženim prihodima iskazuje prihod koji je unaprijed naplaćen, ali nije zaraden zbog čega se iskazuje na računima koji predstavljaju obavezu i poziciju bilansa stanja. U konkretnom slučaju radi se o naplaćenim i raspoloživim prihodima.
- ne iskazuje prihod perioda u finansijskim izvještajima, niti na računima prihoda-pozicijama bilansa uspjeha.
- ne iskazuje kapital u iznosu u kojem je nastalo povećanje istog po osnovu ulaganja u cestovnu infrastrukturu i opremu.

Odgovorno osoblje tokom 2006 godine, nakon prijema našeg prethodnog Izvještaja kao i rada direktora odjela za internu reviziju poduzelo je određene radnje vezano za knjigovodstveni način iskazivanja poslovanja, što će se tek odraziti na finansijske izvještaje 2006. godine.

Bez obzira na navedeno zbog značajne potrebe usaglašavanja knjigovodstvenih evidencija sa stvarnim stanjem poslovanja **potrebno je**:

- da se izvrši prenos svih ulaganja u ceste koja su imala investicioni karakter sa odloženih prihoda u kapital. Prema sadašnjem načinu vođenja knjigovodstvenih evidencija, na računima odloženih prihoda mogu ostati samo neutrošena sredstva,

- da se odmah usvoje i interne procedure u vezi knjigovodstvenog evidentiranja i iskazivanja investicionih ulaganja u cestovnu infrastrukturu i ostala stalna sredstva u budućem periodu i da se po njima postupi za izvještaje 2006. godine. Odluku o tome, uz saglasnost organa upravljanja, donosi Uprava.

Kratkoročna rezervisanja i razgraničenja

Kratkoročna rezerviranja u iskazanom iznosu od 127.306 KM, odnose se na rezerviranja po osnovu sudskih sporova. Prema procjeni pravne službe takvi bi troškovi mogli nastati zbog pokrenutih tužbi. Kratkoročna razgraničenja u iznosu od 540.472 KM odnose se na nefakturirane troškove od strane auto moto društva BIHAMK d.o.o. Sarajevo i još nekih izvođača radova koji su iste završili do kraja 2005. godine, a za koje u Direkciji cesta nisu bili dobili situacije, odnosno, fakture.

5.8. Prihodi

U finansijskim izvještajima Direkcije cesta, iskazani su slijedeći prihodi:

	31.12.2005.	31.12.2004.
		- u KM -
PRIHODI	39.291.145	37.948.915
Vrijednost prodatih stalnih sredstava	2.200	21.500
Naknadno utvrđeni prihodi	31.762	127.261
Ostali prihodi	39.225.149	37.489.499
Pozitivne kursne razlike	32.034	28.869
Prihodi po osnovu izdatih saglasnosti		63.030
Prihodi po osnovu otkupa tendera		91.495
Kamate		127.261

Prihodi su u finansijskim izvještajima iskazani u navedenom iznosu, iako su po osnovu prikupljenih naknada ostvareni u iznosu od 56.470.158 KM, što je posljedica iskazivanja prihoda na kontima odloženih prihoda, o čemu je naprijed konstantovan. Po godišnjem obračunu za 2005. godinu, nedostajuća sredstva za pokriće ukupnih rashoda, u iznosu od 39.225.148 KM, sa konta odloženih prihoda prenijeta su na konto ostalih prihoda. Na ovaj način u Direkciji cesta su pokrili sve troškove u poslovanju. Obzirom da propisane naknade iz kojih se financiraju ceste imaju karakter javnih prihoda, te da ima specifičnosti u poslovanju, jasna je potreba usvajanja procedura oko iskazivanja prihoda što smo već ranije predložili, kako bi se premostili zahtjevi finansijskog izvještavanja i knjigovodstvenog evidentiranja.

5.9. Rashodi

U finansijskim izvještajima Direkcije cesta, rashodi su iskazani u slijedećim iznosima:

	31.12.2005.	31.12.2004.
		- u KM -
RASHODI	39.291.145	37.948.915
Troškovi poslovanja (administracija i usluge održavanje cesta)	39.142.624	37.639.377
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	7.928	8.403
Naknadno utvrđeni rashod	140.593	301.135

U strukturi rashoda, najveći dio odnosio se na troškove poslovanja Direkcije cesta. Od ukupnih troškova poslovanja, datih u narednoj tabeli, revidirali smo samo neke značajnije i karakteristične.

	31.12.2005.	31.12.2004.
		- u KM -
Troškovi administracije	39.142.624	37.639.377
preneseni sa k-ta 371, i to:		
Troškovi materijala	3.055.187	2.622.636

Amortizacija	162.869	83.937
Bruto plaće	1.290.722	1.018.071
Topli obrok	84.635	66.847
Regres	42.900	34.884
Prijevoz na posao i sa posla	23.997	15.034
Troškovi reprezentacije	17.757	17.181
Dnevnice i putni troškovi	91.090	61.938
Usluge održavanja cesta	30.696.902	30.075.640
Ostale usluge	67.346	85.399
Terenski dodatak	40.860	35.460
Povremeni i privremeni poslovi	52.678	79.997
Naknade članovima Upravnog odbora	89.706	74.860
PTT troškovi	68.957	60.234
Troškovi službe "Pomoć i informacije na cesti"	3.202.165	3.080.367
Ostali troškovi poslovanja	154.854	226.893

Troškovi materijala

Od ukupno iskazanih troškova materijala u 2005. godini, najveći dio, u iznosu od 2.943.912 KM, odnosio se na nabavku soli za zimsko održavanje cesta. Od navedenog iznosa, 690.385 KM odnosilo se na nabavku soli koji su nastali u prvoj polovini 2005. godine, po osnovu ugovora o nabavci soli za prethodnu zimsku sezonu 2004/2005. Preostali iznos od 2.253.527 KM utrošen je na troškovi nabavke i transporta soli za zimsku sezonu 2005/2006.

Plaće i naknade po osnovu rada

Osnov za isplatu ovih troškova je Pravilnik o plaćama donesen u 2002. godine. Od 2004. godine, u primjeni je Pravilnik o radu, donesen na osnovu Zakona o radu. Plaće i naknade zaposlenima obračunavaju se i isplaćuju na osnovu pojedinačnih ugovora o radu, potpisanim sa svim zaposlenima u skladu sa naprijed navedenim aktima. Izuzetak su direktor i članovi Uprave, sa kojima su potpisani **menadžerski** ugovori. Plaće se obračunavaju jednom mjesečno i isplaćuju redovno.

Ostale naknade (topli obrok, prijevoza na rad i regres za godišnji odmor) isplaćivani su u skladu sa važećim propisima i vlastitim aktima.

Usluge održavanja cesta

Za redovno i zimsko održavanje cesta u 2005. godini, **utrošeno** je ukupno 30.696.902 KM, što je ujedno i **najveći** trošak u poslovanju Direkcije cesta. Troškovi redovnog održavanja iznosili su 16.080.142 KM, dok su troškovi zimskog održavanja (bez materijala) u istoj godini iznosili 11.260.589 KM. Ostali troškovi održavanja odnose se na sanaciju cestovne infrastrukture i isti su iznosili 3.356.171 KM.

Navedene usluge i u 2005. godini, obavljalo je 11 preduzeća izabраниh u oktobru 2002. godine. Postupak izbora izvođača radova proveden je na osnovu Zakona o cestama kojim je regulisan izbor dobavljača na period od **pet** godina.

Provedenom revizijom ovih troškova **uočili smo** da je na **inicijativu** izvođača radova, analize i **prijedloga** stručne službe i Uprave, Nadzorni odbor **donio** Odluku o **davanju** saglasnosti na izmjene i dopune Sporazuma o **uslovima** i načinu održavanja magistralnih cesta i odluke o **povećanju** jediničnih cijena radova redovnog održavanja, od 09.09.2005. godine. U odnosu na cijene iz oktobra 2002. godine cijene su povećane za 10 %. Razlog za povećanje cijena redovnog održavanja je **povećanje** cijena nafte.

Krajem 2004. godine, **povećane su cijene** zimskog održavanja. Cijene zimskog održavanja u odnosu na cijene iz oktobra 2002. godine, u prosjeku su povećane za cca 11 %.

Usklađivanje cijena usled promjena cijena nafte **nije** regulirano odredbama članova 63. i 64. Sporazuma, na koji su se izvođači pozvali. Pomenutim članovima regulisano je da će se cijene usklađivati samo u slučaju promjene **zakonskih** propisa iz oblasti poreza, što se i desilo stupanjem na snagu Zakona o porezu na dodanu vrijednost.

Smatramo da su Uprava i Nadzorni odbor tada imali priliku da provjere cijene predmetnih usluga prije nego što su se odlučili za povećanje cijena zatraženih od strane već izabраниh dobavljača i na taj način

utvrde šta je povoljnije i finansijski isplativije za Direkciju cesta. Bez javne provjere cijena predmetnih usluga mi nemamo mogućnost da ocijenimo finansijsku opravdanost navedenog povećanja, osim već istaknutog, da predmetnim Sporazumom nije bilo predviđeno povećanje cijena po osnovu porasta cijena nafte.

Navedeno je dobar primjer da se izbor najpovoljnijih ponuđača usaglasio sa novim propisima koji na drugi način regulišu potrebu obavljanja ovakvih usluga, pa i na duži vremenski period.

Revizori Ureda za reviziju institucija u FBiH skreću pažnju Upravi Direkcije cesta da je stupio na snagu Zakon o javnim nabavkama u BiH (Službeni glasnik BiH br: 49/04) koji se primjenjuje i na poslovanje Direkcije cesta. Obzirom da su prema članu 56. istog Zakona, stavljeni van snage svi propisi koji regulišu javne nabavke na području BiH, očekujemo da se po isteku naprijed navedenog Sporazuma i sklopljenih pojedinačnih ugovora, izbor najpovoljnijih ponuđača za predmetne usluge izvrši isključivo u skladu sa važećim propisima o javnim nabavkama.

Povremeni i privremeni poslovi

Troškovi naknada za privremene i povremene poslove iznosili su 52.678 KM. Ovi troškovi uglavnom su se odnosili na ugovore o djelu zaključene sa zaposlenima i spoljnim saradnicima po osnovu obavljanja različitih vrsta poslova i usluga, prije svega, nadzora nad realizacijom svih vrsta projekata, u dijelu u kojem u Direkciji cesta nisu raspolagali vlastitim stručnim kadrom. Sa angažovanim licima, zaključeni su pojedinačni ugovori. Prilikom obračuna, obračunati su i pripadajući porezi, koji su prilikom isplate naknada i uplaćeni.

Troškovi službe «Pomoć - informacije na cesti»

Troškovi službe «Pomoć i informacije na cesti» u 2005. godini iznosili su 3.202.165 KM. Ovi troškovi nastaju po osnovu pružanja tehničke pomoći motorizovanim sudionicima u prometu na javnim cestama (odnose se na brze intervencije, uklanjanje s javnih cesta oštećenih i vozila u kvaru, davanje informacija o stanju prohodnosti cesta i pružanju druge pomoći). Obavljanje službe »Pomoć-informacije na cesti«, kao javno ovlaštenje, povjereno je Direkciji cesta.

I u 2005. godini, bio je prisutan problem dosljedne primjene Zakona o cestama i provedbenih akata nadležnog Ministarstva. Naknade za ove namjene nisu se uplaćivale na teritoriji Zapadno-Hercegovačkog kantona. Pred okončanje predmetne revizije, od odgovornih lica Direkcije cesta obaviješteni smo da se ove naknade od decembra 2006. godine uplaćuju i na teritoriji pomenutog kantona.

Obzirom da Direkcija cesta nema uvjete za obavljanje ove službe, dato joj je ovlaštenje da izabere pravne osobe koje će obavljati ove usluge. Sukladno datom ovlaštenju, Direkcija cesta je sredinom 2004. godini provela postupak izbora pravnih osoba za obavljanje ove službe. Odabrani su auto moto klubovi BIHAMK Sarajevo i HAKBiH Mostar, sa kojima je zaključen Sporazum. Po osnovu Sporazuma, zaključeni su posebni ugovori o pružanju tehničke pomoći i informacija motorizovanim učesnicima u prometu u FBiH za period od 01.07.2004. – 01.07.2005. godine i za period od 01.07.2005. – 01.07.2006.godine. Prema dostavljenim obračunskim situacijama, isti su u 2005. godini izvršili poslove u vrijednosti od 3.202.165 KM. Od navedenog iznosa, auto moto društvu BIHAMK Sarajevo, uplaćeno je 2.605.942 KM, a auto moto društvu HAKBiH 596.223 KM.

Pravo na pomoć na cesti imaju svi učesnici u prometu na teritoriji FBiH. Izvođač kome je povjereno obavljanje ove službe dužan je svakom učesniku u prometu bez naknade pružiti najviše jednu uslugu u toku mjeseca, a maksimalno tri usluge godišnje. Članovi auto moto društava po osnovu članstva stiču pravo pomoći na teritoriji cijele BiH, kao i u susjednim državama, uključujući jednu intervenciju i u ostalim zemljama.

Nadzor nad radom službe «Pomoć – informacija na cesti» u 2005. godini obavljalo je ovlašteno lice Direkcije cesta.

Iako je navedena pomoć usmjerena na učesnike u saobraćaju, **nismo** se uvjerali da su sudionici u prometu adekvatno i u potpunosti obaviješteni o pravu na besplatnu pomoć. Dosadašnjim ugovorima ovo nije bilo ni regulisano. Tek u novim ugovorima, pružaoci usluga ove službe obavezali su se da će na adekvatan način obavijestiti javnost o uvjetima i načinu korištenja usluga pomoći na cesti. Međutim, njihova dosadašnja medijska kampanja uglavnom je bila usmjerena ka učlanjenju u njihova društva, a ne prava učesnika u saobraćaju po osnovu rada ove službe.

Obzirom da se radi o propisanim naknadama koje se plaćaju prilikom registracije vozila, smatramo da bi bilo primjereno da se sudionici u prometu i tom prilikom upoznaju sa ovom vrstom pomoći. Boljim informisanjem otklonili bi se eventualni nesporazumi u vezi prava na besplatnu pomoć i na taj način bi sredstva za ove namjene u potpunosti opravdala svoju svrhu.

Preporučujemo Upravi da u ugovorima o pružanju pomoći učesnicima saobraćaja na cestama preciznije regulišu i način obavještavanja o uvjetima i načinu korištenja takve pomoći ili da Direkcija cesta i sama poduzme određene aktivnosti u informisanju. Putem letka koji bi se dijelio prilikom registracije vozila, sudionici u prometu bi se upoznali sa razlogom plaćanja, pravom i vrsti besplatne pomoći na cesti.

Ostale usluge

U okviru troškova ostalih usluga, samo po osnovu objavljivanja javnih nabavki, Službenom listu BiH uplaćeno je 44.116 KM. Prosječna cijena objave javnog oglasa je cca 370 KM, što je po našem mišljenju previše. Posebno ako se ima u vidu da se za javna objavljivanja ne provodi postupak javnih nabavki.

5.10. Javne nabavke

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, dana, 26.04.2005. godine, Upravni odbor (koji je kasnije preimenovan u Nadzorni odbor), usvojio je Pravilnik o javnim nabavkama Direkcije cesta. U cilju utvrđivanja ispravnosti postupaka i provedenih procedura sukladno važećem Zakonu o javnim nabavkama, izvršen je uvid u dokumentaciju vezanu za postupak slijedećih nabavki:

- Nabavka i transport soli za zimsku sezonu 2005/2006. Nakon provedenog postupka (za dva Lot-a) i izbora najpovoljnijeg ponuđača, uložene su žalbe Federalnom ministarstvu financija. Žalbe su odbijene kao neosnovane. Izabran je ponuđač «Ma.co.t» d.o.o. iz Rijeke. Vrijednost ugovora je 1.872.414 KM i 543.451 KM.
- Služba «Pomoć-informacije na cesti». Postupak izbora najpovoljnijeg ponuđača za obavljanje ove službe nije proveden u 2005. godini. Isti je proveden u 2004. godini, na osnovu kojeg su sa izabranim auto moto klubovima zaključeni ugovori na period **od dvije** godine. Odluku o odobravanju zaključivanja ugovora za ove poslove sa auto moto klubovima BIHAMK Sarajevo i HAK Mostar, za period od 01.07.2005. do 01.07.2006. godine, donio je Upravni odbor.
- Redovno i zimsko održavanje magistralnih cesta. Postupak izbora najpovoljnijih izvođača za redovno i zimsko održavanje cesta proveden je u oktobru 2002. godine. Postupak **nije** proveden prema tada važećoj Uredbi, **već** prema Zakonu o cestama. Sa odabranih 11 najpovoljnijih ponuđača zaključen je «Sporazum o uslovima i načinu održavanja magistralnih cesta na teritoriju FBiH za period od pet godina». Na osnovu potpisanog Sporazuma, a u skladu sa godišnjim planovima, sa odabranim ponuđačima svake godine zaključuju se pojedinačni ugovori.
- Projekat «Obilaznica Velika Kladaša». Postupak prednadmetanja počeo u 2004. godini, a postupak izbora najpovoljnijeg izvođača proveden na osnovu ranije važeće Uredbe o postupku nabavke roba, vršenju usluga i ustupanju radova. Nakon izbora najpovoljnijeg ponuđača, izjavljene su žalbe nadležnom Ministarstvu. Isto je poništilo odluku o izboru i predmet vratilo na ponovno odlučivanje. Ponovo je izabran isti ponuđač, na čiji izbor je opet izjavljena žalba. Ministarstvo je još jednom poništilo odluku o izboru i naložilo da se postupak za predkvalifikacije ponovi. U ponovljenom postupku, kao najpovoljniji ponuđači (zajednička ponuda) izabrani JV «Grupex» d.d. Velika Kladaša i «Kov-Grad» d.o.o. Bužim. Vrijednost ugovora za predmetni projekat je 2.884.813 KM.
- Radovi na cesti Novi Travnik – Rostovo. U predmetu nabavke za izvođenje radova na postavljanju saobraćajno-tehničke opreme i signalizacije na cesti M 16.4. dionica Bukići – Rostovo, ugovor o javnoj nabavci radova dodjeljen je putem otvorenog postupka. Postupak izbora najpovoljnijeg izvođača proveden je sukladno važećim propisima o javnim nabavkama, uz poštivanje propisanih procedura. Izabrana je firma «Memi – Ali» d.o.o. Živinice. Vrijednost ugovora je 168.896 KM.
- Izrada Glavnog projekta ceste M14 Bihać - Bosanska Krupa. Postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača za ovaj projekat proveden je sukladno važećim propisima o javnim nabavkama. Izabrana je firma «Divel» d.o.o. Sarajevo, sa kojom je potpisan ugovor u vrijednosti od 378.800 KM.

- II faza rekonstrukcije poslovne zgrade. Ova faza rekonstrukcije uključivala je opremanje zgrade, odnosno, unutarnji enterijer. Tender je proveden u 2005. godini. Na raspisani poziv prijavilo se šest ponuđača. Najnižu cijenu ponudila je firma «Ahydron-Građenje» d.o.o. Sarajevo. U postupku vrednovanja i ocjene ponuda, Komisija je utvrdila da ova ponuda ne zadovoljava uvjete podobnosti. Nakon što su utvrdili da je u sklopu ponude dostavljeno falsifikovano poresko uvjerenje, što je potvrdila i nadležna Porezna uprava, Komisija je ponudu istog ponuđača odbacila kao nevažeću. Nakon provedenog postupka izabran je najpovoljniji ponuđač. Na odluku o izboru, prigovor (odbačen kao neosnovaan) i žalbu izjavila je firma «Ahydron-Građenje» d.o.o. Sarajevo. Nakon što je Federalno ministarstvo finansija izjavljenu žalbu odbacilo kao neosnovanu, sa izabranim ponuđačem, firmom «Unigradnja» Sarajevo, zaključen je ugovor u vrijednosti od 1.907.231 KM.

Predlažemo Upravi:

- da izbor najpovoljnijih ponuđača za robe i usluge koje koristi u svom poslovanju uskladi sa Zakonom o javnim nabavkama, nakon isteka važećih ugovora sklopljenih po posebnim propisima.,
- da organ upravljanja izvjesti o svim nabavkama i problemima primjene propisa koji usporavaju efikasniju realizaciju zacrtanih ciljeva, što je i propisana obaveza prema Zakonu o javnim preduzećima. Informacija bi trebala poslužiti organu upravljanja da preko osnivača pokrene proceduru za izmjenu normi koje će bez ugrožavanja transparaentnosti odabira najpovoljnijih ponuđača dovesti do odgovornijeg ponašanja učesnika u procesu odabira najpovoljnijeg ponuđača.

5.11. Vanbilansna evidencija

U finansijskim izvještajima Direkcije za ceste sa 31.12.2005 godine iskazana je vrijednost vanbilansne evidencije u iznosu od 136.168.031 KM. Nakon izvršenog uvida utvrđeno je da se u istoj **iskazuju** projekti izgradnje (najznačajniji je auto cesta Zenica – Sarajevo) i rekonstrukcije cesta, kao i novčana sredstva na računima otvorenim za iste namjene. Od navedenog iznosa, na projekte se odnosi ukupno 110.125.217 KM, sredstva na računima iznose 24.768.660 KM, dok se preostalih 1.274.154 KM odnosi na date avanse.

Direkcija cesta zadužena je od strane Vlade FBiH ili resornog ministarstva za implementaciju više različitih projekata vezanih za izgradnju cestovne infrastrukture u FBiH. Projekti se finansiraju iz budžeta Federacije BiH i sredstava dobivenih po osnovu date GSM licence mobilnim operaterima. Vlasnik svih projekata je Vlada FBiH koja je i finansijer. Za ove projekte otvoreni su posebni transakcijski računi sa kojima raspoložu Federalni ministar prometa i komunikacija i direktor Direkcije cesta. Po preporuci vanjske revizije, ovi projekti vode se vanbilansno, i to:

Projekat auto ceste Zenica – Sarajevo, II dionica: Visoko – Podlugovi

Za najveći projekat, auto cestu Zenica – Sarajevo, još 2002. godine, kod UPI banke d.d. Sarajevo otvoren je poseban transakcijski račun. Sredstvima na ovom računu **raspoložu** (kolektivno) Federalni ministar prometa i komunikacija i direktor Direkcije cesta. Postupci prednadmetanja i javnog nadmetanja za navedenu dionicu provedeni su u 2003. i 2004. godini, a ugovori sa izabranim izvođačima radova zaključeni su u 2004. godini. Planirani rok izvođenja radova bio je 43 sedmice. Radovi na izgradnji pomenute dionice **kasnili su** i isti su započeti tek u prvoj polovini 2005. godine. Kašnjenje je posljedica provođenja eksproprijacije i osiguranje urbanističke i građevinske dozvole što govori o **nepripremljenosti projekta**. Do kraja revidirane 2005. godine, procent izvršenja radova bio je 75 %. Radovi su okončani sredinom 2006. godine. U ovu dionicu je sa 31.10.2006. godine uloženo 56.280.620 KM, dok je u prethodnu, I dionicu, Podlugovi – Jošanica, uloženo 72.382.793 KM. U toku su pripremne aktivnosti na izgradnji III dionice ove auto ceste.

O navedenom ulaganju sačinjeni su i Vladi FBiH dostavljeni izvještaji o finansijskim vrijednostima uloženim u izgradnju pomenute ceste za 2005. godinu, kao i sa 30.06.2006. godine. Prve dvije dionice auto ceste date su upotrebu, a još nije izvršeno razgraničenje nadležnosti upravljanja navedenom dionicom. U toku su aktivnosti na osnivanju i registraciji posebnog pravnog lica koji će biti zaduženo za auto ceste, na koji Direkcija cesta treba da prenese svu imovina koju sada iskazuje u vanbilansnoj evidenciji.

Projekti Vlade Federacije BiH utvrđeni posebnom Odlukom iz 2005. godine

Projekte je odobrila Vlada FBiH i za iste su obezbijedena sredstva iz budžeta za 2005. godinu. Za te namjene otvoren je poseban transakcijski račun kod UPI banke. Na prijedlog resornog ministarstva, Vlada FBiH donijela je Odluku o usvajanju programa utroška investicijskih sredstava razvoja utvrđenih budžetom Federacije BiH za 2005. godinu (broj: V broj 77/05, od 02.03.2005. godine), u ukupnom iznosu od 43.050.000 KM. Od navedenog iznosa 30.900.000 KM trebala je da implementira Direkcija cesta, dok su ostali projekti dati na implementaciju kantonalnim direkcijama za ceste. Projekte koje implementira Direkcija cesta su:

- izgradnju autoputa Sarajevo-Zenica, dionica Podlugovi-Visoko, u iznosu od 20.000.000 KM;
- izgradnju zaobilaznice Sarajevo, u iznosu od 5.000.000 KM;
- izgradnju južne zaobilaznice Mostar, u iznosu od 2.400.000 KM;
- rekonstrukciju i investiciono održavanje puta Tuzla-Orašje, u iznosu od 2.500.000 KM i
- rekonstrukciju i investiciono održavanje puta Bihać-Bos.Krupa, u iznosu od 1.000.000 KM.

Metodologijom za korištenje raspoloživih sredstava za ove namjene i kao uslov korištenja sredstava utvrđeni su kriteriji za njihovo dobivanje (u prilogu Odluke). Drugim riječima, u cilju implementacije navedenih projekata trebalo je i bilo **neophodno** sačiniti prijedlog projekta i **obezbijediti** svu potrebnu dokumentaciju. Iako **nije** bila obezbijedana sva potrebna dokumentacija, sredstva za navedene projekte **prenesana** su na račun otvoren za ove namjene u julu i avgustu 2005. godine, ali iz navedenih razloga sredstva nisu korištena u 2005. godini. Značajan dio nije utrošen ni do okončanja predmetne revizije.

Obzirom da se u okviru odobrenih projekata nalaze i projekti koji se odnose na rekonstrukciju postojećih magistralnih cesta, **nema** nikakvog **osnova** da se isti i doznačana sredstva iskazuju u vanbilansnoj evidenciji, posebno ako se ima u vidu da se **radi** o cestama evidentiranim kao imovina Direkcije cesta, čije se finansiranje može vršiti iz budžeta, a što je i predviđeno Zakonom o cestama.

Od naprijed navedenih projekata najznačajnija je Sarajevska zaobilaznica:

Projekat izgradnje Sarajevske zaobilaznice

Početkom 2000. godine, BiH i Evropska investicijska banka (EIB) potpisale su Ugovor o financiranju pod nazivom »Bosna i Hercegovine-Projekat cesta« u vrijednosti od cca 60,00 miliona EUR. Istim Ugovorom, pored ostalog je predviđeno i finansiranje projekta »Sarajevska obilaznica« od Jošanice do Vlakova, locirane na trasi buduće autoceste na koridoru V-C. Sačinjena je studija izvodljivosti, na osnovu koje je vrijednost projekta procijenjena na cca 117,71 miliona EUR-a. Prema konstrukciji finansiranja, Evropska investicijska banka (EIB) obezbijedila bi cca 37,00 miliona EUR-a, iz kredita Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) finansiralo bi se cca 38,60 miliona EUR-a, iz kredita OPEC fonda cca 18,00 miliona USD, dok bi ostatak sredstava obezbijedila Vlada FBiH. Iako je ugovor sa EIB **potpisan 2000.** godine, prema kojima su sredstva bila raspoloživa u narednih šest godina, značajnije aktivnosti na implementaciji Sarajevske obilaznice započete su **tek** u 2004. godini. Vlada FBiH je na 79. sjednici održanoj 16.09.2004. godine, prihvatila informaciju o projektu Sarajevske zaobilaznice i donijela zaključke kojima je zadužila nadležna ministarstva i Direkciju cesta. Iste godine, raspisan je međunarodni poziv za izbor konsultanta za glavni projekt. Poziv je proveden prema vodiču Svjetske banke za izbor i angažovanje konsultanata. Izabran je konsultant »INOCSA« Ingerija, Španija, sa podkonsultanom TZI-Inženjering Bosna i Hercegovina, sa kojim početkom 2005. godine zaključen Ugovor. Ugovorena cijena za navedene usluge je 1.918.800 EUR, a ugovoreni rok 14 mjeseci. Konsultant je započeo obavljanje usluga 13.04.2005. godine. Izbor konsultanta za reviziju izvršen je na osnovu nacionalnog natječaja. Ugovor za konsultantske usluge revizije projekta zaključen je sa zajedničkim poduzetništvom JV »DDC« Slovenija i »Divel« BiH, u vrijednosti od 94.588 EUR. Dana, 21.04.2005. godine, Vlada FBiH donijela je Odluku o izgradnji Sarajevske obilaznice, kojom se u cilju realizacije eksproprijacije na zemljištu koje treba eksproprijirati, utvrđuje opći interes za izgradnju iste, u dužini od 15 km. Za realizaciju Odluke zaduženo je nadležno Ministarstvo, putem Direkcije cesta. Za ove namjene kod UPI Banke otvoren još jedan, poseban račun. Sredstvima na račun **raspoložu** kolektivno ministar Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i direktor Direkcije cesta. Dana, 13.07.2005. godine, iz Budžeta FBiH doznačeno je 5.000.000 KM. Doznačena sredstva nisu trošena u 2005. godini. I u 2006. godini, iz Budžeta FBiH doznačeno je još 5.000.000 KM. Stanje na ovom računu zaključno sa 04.10.2006. godine iznosilo je 8.699.923 KM.

Prema izjavama odgovornih osoba u Direkciji cesta, razlog kašnjenja navedenog projekta je neblagovremena izrada projektne dokumentacije. Naime, dinamika izrade projektne dokumentacije u odnosu na usvojeni dinamički plan iz Ugovora koji je revidiran u novembru 2005. godine nije zadovoljavajući. Obzirom da su prema važećim finansijskim ugovorima sa međunarodnim finansijskim organizacijama sredstva bila raspoloživa do 30.06.2006. godine, sačinjen je amandman prema kojem bi sredstva bila raspoloživa do 2009. godine. Isti je upućen u Parlamentu Federacije BiH na davanje odluke o saglasnosti.

Transakcijski račun za namjenska sredstva GSM licence

Kod Hypo Alpe Adria Bank. d.d. Mostar, otvoren je poseban transakcijski račun na koji se prenose sredstva po osnovu GSM licence. **Kao i u ranijim slučajevima, postupak otvaranja i ovoga računa bio je netransparentan.**

Dana, 24.03.2005. godine, Federalni ministar finansija i Federalni ministar prometa i komunikacija uputili su Direkciji cesta pismo kojim su **naložili** da se u cilju realizacije Odluke Vlade Federacije BiH o dozvoli zasnivanja **založnog** prava na dijelu deponovanih sredstava Vlade Federacije BiH za izgradnju auto ceste Zenica – Sarajevo, V broj: 137/05, od 17.03.2005. godine, transferišu i deponuju na poseban račun kod Hypo Alpe Adria Bank d.d. Mostar i Hypo – Alpe – Adria Leasing, sredstva u iznosu od 8.500.000 KM, koja su zapravo **kolateral** za kredit koji je odobren JP Air Bosna Sarajevo. Na osnovu tog pisma, 30.03.1995. godine, Direkcija cesta je sa Hypo Alpe Adria Bank d.d. Mostar zaključila Ugovor o deponovanju novčanih sredstava po viđenju i obavljanju poslova platnog prometa. Istoga dana sa računa otvorenog kod UPI banke, sredstva u pomenutom iznosu prenesena su na račun otvoren kod Hypo Alpe Adria Bank.

Dana, 22.12.2005. godine, Vlada FBiH donijela je Odluku o **zasnivanju zamjenskog** založnog prava nad sredstvima u iznosu od 8.500.000 KM odobrenih Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija Rebalansom Budžeta Federacije BiH za 2005. godinu. Odluka je stupila na snagu u 2006. godini, narednog dana od objave u Službenim novinama. Aktom br: 30-05/06-297, od 26.01.2006. godine, Hypo Alpe Adria bank obavijestila je Direkciju cesta da je izvršila povrat oročenih sredstava i isplatu pripadajuće kamate u iznosu od 255.823 KM. Sredstva u ukupnom iznosu od 8.755.823 KM doznačena su na račun Direkcije cesta otvoren kod UPI Banke za auto put.

Na inicijativu i prijedlog Direkcije cesta, nadležno Ministarstvo se saglasilo i prihvatilo da se račun koji Direkcija cesta ima kod Hypo Alpe Adria bank **preimenuje** u poseban račun za namjenska sredstva GSM licence. U istom pismu, od 24.03.2006. godine, **ovlaštena** su i lica za raspolaganje sredstvima na istom računu: Federalni ministar prometa i komunikacija, direktor Direkcije cesta i izvršni direktor Direkcije cesta. Na osnovu ovog pisma, dana, 30.03.2006. godine, u istoj banci, uz izjavu, deponovani su potpisi imenovanih lica, bez navođenja da li se sredstvima na računu raspolaze **kollektivno ili** pojedinačno. Dana, 30.03.2006. godine, Vlada Federacije BiH donijela je Odluku o prijenosu sredstava od GSM licence broj: V broj 104/06, prema kojoj se sredstva na posebnom namjenskom računu GSM licence broj: 154-001-20003260-16 (koji se zatvara!), u iznosu od 27.042.416,97 KM **prenose** na poseban (namjenski) račun Direkcije cesta broj: 3060310000092735, otvoren kod Hypo Alpe Adria bank d.d. Mostar – Filijala Sarajevo. U istoj Odluci se navodi da će se ubuduće sve doznake od GSM licence uplaćivati na gore navedeni račun Direkcije cesta.

U vezi sa naprijed navedenim, 21.04.2006. godine, sredstva u iznosu od 27.042.650,23 KM, prenesena su na naprijed navedeni račun Direkcije cesta otvoren kod Hypo Alpe Adria bank d.d. Mostar – Filijala Sarajevo.

Na osnovu Odluke Vlade FBiH o usvajanju programa utroška sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence za Federaciju BiH, br: V. broj: 259/06, od 08.05.2006. godine, dan kasnije (a ne dan nakon objavljivanja), 09.05.2006. godine, na naprijed navedeni račun Direkcije cesta otvoren kod Hypo Alpe Adria bank, prenesena su i sredstva u iznosu od 10.875.395 KM, tako da je ukupno stanje sredstava na računu za navedene namjene iznosilo 37.936.793,99 KM.

Preporučujemo Upravi da sve što se nalazi u vanbilansnoj evidenciji, a vezano je za ulaganja u ceste koje su u nadležnosti Direkcije prenese u bilansnu evidenciju, jer se radi o imovini koja po zakonskim propisima predstavlja kapital Federacije BiH.

Što se tiče vanbilansnih evidencija vezanih za auto ceste, Uprava treba da sa koncem 2006. godine sačini izvještaj i putem organa upravljanja od resornog Ministarstva zatraži da se ista prenesu na novoformirano pravno lice u čijoj nadležnosti treba da budu auto ceste.

6. KOMENTAR

Uprava Direkcije cesta Federacije BiH je u ostavljenom roku dostavila komentar na Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja. Sve što je imalo realnu osnovu za korekciju navoda datih u Nacrtu izvještaja, ugradili smo u konačan Izvještaj.

Nismo se složili sa:

1. obrazloženjem Uprave o razlozima nedonošenja srednjoročnih i dugoročnih planova razvoja magistralne infrastrukture na području Federacije BiH, zbog nepostojanja takve strategije na nivou države, jer se radi o obavezi propisanoj Zakonom o cestama Federacije BiH («Sl.novine FBiH» br: 6/02). Naime, odredbama člana 38. istog zakona propisano je da strategiju razvoja magistralnih cesta u Federaciji donosi Parlament Federacije BiH, i to na prijedlog osnivača, odnosno, Vlade FBiH. Imajući u vidu sve što strategija treba da sadrži, razloge njenog donošenja, kao i ciljeve osnivanja i djelatnost Direkcije cesta, istu je bilo neophodno donijeti upravo u cilju usmjeravanja finansijskih sredstava u skladu sa dugoročnim i srednjoročnim planovima. Zbog toga, po našem mišljenju, nema nikakvog opravdanja da se skoro pet godina od donošenja navedenog zakona, u iščekivanju da se ista donese na državnom nivou, ne učini više u pogledu donošenja strategije razvoja cestovne infrastrukture u Federaciji BiH.

2. obrazloženjem Uprave vezano za ulaganja kreditnih sredstava međunarodnih finansijskih institucija u cestovnu infrastrukturu, da isto nema značajnog uticaja na iskazivanje vrijednosti cestovne infrastrukture – kapitala, jer za to ne postoje odgovarajuće evidencije. Nije problem samo u tome da li se kreditna sredstva iskazuju kao trošak ili imovina, već u tome što se ne vode zvanične evidencije koje bi pokazale koliko se uopće troši za cestovnu infrastrukturu po bilo kom osnovu. To se dešava zbog toga što nije izvršeno razgraničenje obaveza po uzetim kreditnima iz inostranstva na krajnje korisnike.

3. navodima prema kojima se javni prihodi ne smatraju приходima sve do momenta njihovog korištenja, jer to nije u skladu sa važećim računovodstvenim i standardima izvještavanja. Naime, prema Okviru za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja, koji čini sastavni dio Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, приход je definisan kao povećanje ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku pritičanja ili povećanja sredstava ili smanjenja obaveza koje ima za posljedicu povećanje glavnice. Međunarodni računovodstveni standard 18 – Приходи, primjenjuje se na prodaju roba, usluga i korištenje sredstava drugih koji donose приходе, u šta ne spada poslovanje Direkcije cesta, te je zbog toga i predloženo uređenje prihoda vlastitim politikama, koje treba da odraze općeprihvaćeni način iskazivanja istih.

4. obrazloženjem Uprave vezano za povećanje cijena redovnog i zimskog održavanja, za što je utrošeno 27,3 miliona KM, a što predstavlja najveći trošak Direkcije cesta. Naime, mi i dalje ostajemo kod toga da nismo imali mogućnost da ocijenimo finansijsku opravdanost povećanja cijena, bez javne provjere, kako cijena, tako i ostalih uslova iz ugovora. Stoga su se i naše konstatacije u tom dijelu upravo odnosile na izmjenu Sporazuma iz 2002. godine i posljedice koje su nastale po osnovu povećanja cijena.

I ovom prilikom, zahvaljujemo se odgovornim licima i zaposlenima koji su saradivali sa revizorima na izuzetno korektnoj saradnji.

Viši revizor

Ismeta Junuzović, dipl.oec.

Tim za reviziju:

Sead Čorbo, dipl.oec.